

**QÜESTIONS DEL FÒRUM DE COMENTARI DEL LLIBRE
"LENNON I ANNA" DE VICENT BORRÀS**

0. Los fets d'amor

Us propose emprar l'aplicació "fòrum" de l'aula virtual per a comentar diferents qüestions relacionades amb l'assignatura.

El primer fòrum que obrim està destinat per a introduir diferents temes de debat i reflexió sobre la primera lectura *Lennon i Anna* de Vicent Borràs.

Podem anar comentant cadascun dels contes i tractar les diferents qüestions que s'hi relacionen.

Abans de comentar els contes, farem una reflexió sobre la cita que encapçala el llibre. Una referència a Ausiàs March, el poeta del qual hem celebrat el 550 aniversari de la seua mort. Uns versos definitoris fins al punt que una primera versió d'aquest llibre es titolava així: "Los fets d'amor".

La citació que encapçala el llibre pertany al poema 91 d'Ausiàs March, que comença amb "En aquell temps sentí d'Amor delit". Un poema on Ausiàs March, ja major, declara que no ha oblidat els plaers amorosos avui desapareguts i d'ací deriva el seu dolor.

En aquest cas, el poeta de Gandia declara que dels fets d'amor no pot oblidar ni els llocs on es produïren ni les persones amb qui els va tindre. La paraula "esment" vol dir "record" o "memòria". "Fer esment" és "fer menció". "No em cau d'esment" significa que no pot oblidar. Esteu d'acord amb March? Els fets d'amor sempre estan presents amb nosaltres o el seu "esment" pot decaure?

Llegint Ausiàs March i els seus comentaristes m'he trobat amb una curiosa carta que el poeta de Reus Gabriel Ferrater escrigué al poeta Jaime Gil de Biedma el 15 de febrer de 1956 (quan aquest era a Manila). Us la copie:

Mis experiencias de lector han girado, en esas últimas semanas alrededor del viejo lemosín Ausiàs March, que me está resultando bonísimo (desgraciadamente, porque el mundo ya está muy *overfurnished*). Copio un par de versos que han titulado mi nervio felicitarario, y sospecho que lo harán con el tuyo:

Los fets d'amor no puc metre en oblit;

ab qui els haguí, ne el lloc, no em cau d'esment

("A los hechos de amor no puedo echarlos en olvido; con quién los hube, ni el lugar, no se me cae de la mente").

I també, en la recent novel·la de Javier Cercas "El vientre de la ballena" (p. 30) uns personatges estableixen el següent diàleg a propòsit d'aquests versos:

-De quién es eso.

-De Ausiàs March –dije-. ¿Te gusta?

-Es precioso –dijo-. Y es verdad.

Efectivament, uns versos molt suggerents i adequats per encapçalar el llibre. No us sembla?

1. El primer mort

Comencem el comentari del primer conte del llibre: "El primer mort".

Quina impressió us ha deixat el conte en llegir-lo? S'esperaveu aquest final? De quin tema (o temes) parla?

El primer mort de la humanitat provoca la primera mentida i, poc després, el naixement de l'amor. Com interpreteu açò? És necessari mentir per a viure? Segons el conte, com naix la distinció entre "copular" i "fer l'amor"? És l'amor un antídol contra la mort?

Quina relació té aquest conte amb les narracions que segueixen?

Un recordatori: necessitem tres actors i un narrador per a interpretar el conte en la propera classe. Hi ha voluntaris?

2. Cambra de la tardor

Avui, a classe, hem fet una lectura del poema de Gabriel Ferrater "Cambra de la tardor" (podeu escoltar-ne una recitació: <http://vimeo.com/8735504>). Després de llegir el conte del mateix títol, quina relació té amb el poema del poeta de Reus?

Hem fet referència, també, a l'"Helena ferrateriana", Helena Valentí, i a la seua relació amb Ferrater. Quina significació penseu té la dedicatòria que obri el conte?

Podeu consultar l'entrada dedicada a Helena, del documental "Metronom Ferrater": <http://metronomferrater.blogspot.com/2009/05/helena-noia-gola-llarga.html>

Intenteu caracteritzar els tres personatges de la història: Elena, Salvadós i Lluís. Són prou arquetípics? Coneixeu gent semblant a ells?

Com haureu comprovat, la forma de contar la història no és lineal. Detecteu alguns dels salts temporals en la narració i digueu quin és l'efecte que creen en el lector. Penseu que és una història ben contada?

Que us sembla el final?

3. Els altres plans

Una narració diferent a les dues primeres. Ja no estem davant d'un conte literari o microrelat com és la primera, ni tampoc té l'estructura tancada de la segona. Ací trobareu dues visions d'un fet, "Entre els baladres i les dunes", la del protagonista masculí Raül Gallart i "Correus electrònics" el relat de la xica, Eva.

La primera qüestió és que intenteu explicar com, novament, la vida i la mort apareixen unides en aquesta història. I, també, com en el primer conte, apareix

la mentida. Per tant, després de llegir “Els altres plans”, esteu d’acord amb el contingut la citació inicial de John Lennon?

Ara, si voleu, podeu analitzar amb més detall les dues parts. Intenteu comentar les nou divisions de la primera part “Entre els baladres i les dunes”. Tingueu present que és un relat en primera persona i que hi ha algunes manipulacions temporals:

1. L’aparició de l’alumna nova en una classe de 3r de BUP, en un institut de la Ribera, del curs 1979/80.
2. Evocació de Cristina.
3. La mort de Cristina.
4. La relació amb Eva, entre dunes i baladres, de l’estiu de 1980.
5. La primera relació sexual i la mort de Jhon Lennon.
6. El colp d’Estat de 1981 i la primera anada a Itàlia d’Eva.
7. L’anunci de la separació.
8. La promesa de retrobament per el cap d’any del 2000.
9. La nit del 31 de desembre del 2000.

I, en segon lloc, comenteu “Correus electrònics” dividida en tres parts:

1. Un matí de desembre
2. La carta que va enviar
3. La que no va enviar

Compreneu l’actuació d’Eva? Podeu aportar altres exemples de situacions semblants que us hagen vingut al cap a propòsit d’aquest final. Us heu sentit identificats amb alguna situació? Amb quina? Què us evoca la història: persones, amor, soledat, mort, etc.?

4. L’eco de les músiques

Ha arribat el moment d’enfrontar-se al comentari de la narració més llarga del llibre. Una narració de vora seixanta pàgines. El relat més extens juntament amb l’anterior, “Els altres plans”. Un relat magníficament ambientat en totes les seues parts i que provoca sensacions diverses i contradictòries en els lectors. Podeu comentar directament el que us ha semblat el conjunt o bé comentar qualsevol dels detalls que us han colpit més o us han cridat més l’atenció. Podeu plantejar dubtes o qüestions als companys del fòrum. Podeu comentar personatges concrets, principals o secundaris. Podeu comentar les músiques que conegueu. Des de la música clàssica inicial (Gabriel Fauré o El quintet per a clarinet K. 581 de Mozart) fins al repertori musical que s’esmentarà al llarg del relat.

Per si us serveix d’ajuda, us faig un breu guió per al comentari.

1. Una cita per al concert

El conte s'inicia amb la minuciosa descripció del lloc on es fa un concert de música clàssica. Comenteu-ho. Expliqueu com es descriu el personatge de Gabriel Forés. A què es dedica? Com us l'imagineu? Coneixeu algun personatge com Gabriel Forés en la vida real?

2. La fotografia

En aquesta secció de la narració es descriu minuciosament una fotografia. Podríeu especificar-ne més detalls. Com eren els joves Gabriel i Anna? "No hi havia a València dos cames com les teues" es diu d'ella citant l'Estellés. Els diàlegs dels amants joves: "M'estimes" "Sí, rostre pàl·lid". Trobeu semblances i difències amb altres joves amants del llibre. Quines? I, per acabar, expliqueu qui fa la foto? Qui és "jo"?

3. La Casa de Música

Us done una informació estraliterària prèvia. Els tres amics als quals dedica Vicent aquesta part són reals. Vicent tocà de jove amb ells en un grup (Vodka amb llima?). Ells es dediquen a hores d'ara professionalment a la música.

¿Quines de les músiques que s'esmenten coneixeu ("Detalles", "Ne me quitte pas", "Las cuatro y diez", etc.)

Què és la "Casa de Música"? On es troba? Coneixeu llocs semblants a aquest? Aquest relat manté la tensió narrativa i té un final sorprenent. Expliqueu les vostres sensacions com a lectors? És lògic el comportament de Gabriel? Què espera trobar en la casa de la Música? Arribats fins aquí, què us sembla el personatge d'Anna?

4. L'aniversari de la mort de John Lennon

El capítol final presenta un avançament temporal (un salt enrere o retrospecció) respecte a l'anterior. Considereu que és un bon recurs alterar l'ordre lògic dels esdeveniments? Quin efecte produeix en el lector?

Comenteu algun dels múltiples detalls de l'ambientació d'aquest relat centrat en l'aniversari de la mort de John Lennon, en el dia en què Anna compleix diu anys. El local Rollings. Les músiques de John Lennon. Els Mosca amb llima. El Jhonny ha begut. El Wharhol.

• I, ara, comenteu el sorprenent final. Quines coses moren? Quines noves músiques naixen?

5. El colom de sant Marc

Us propose sis punts per al comentari d'aquest conte, que s'aparta prou de la resta de narracions.

Kafka

La citació inicial pertany a "La metamorfosi" de Franz Kafka. Sabeu què li passa al seu protagonista, Gregor Samsa? Quina relació té aquest fet amb el que passa en aquesta narració? Què vol explicar l'adjectiu "kafkià"? A quines situacions s'aplica? Considereu que aquest relat és "kafkià"?

Per a saber més cal llegir el conte de Kafka (Kafka, Franz: "La metamorfosi" dins *Narracions*, Quaderns Crema, Barcelona: 2000, pàgs. 101-167; hi ha també una traducció a Bromera). I us propose també la lectura del conte

que escriu Quim Monzó capgirant la història de Kafka, amb un escarabat que es converteix en xiquet (Monzó, Quim: "Gregor" dins *Guadalajara*, Quaderns Crema, Barcelona: 1996, pàgs. 49-57; també a Monzó, Q. (1999). *Vuitanta-sis contes*. Barcelona: Quaderns Crema.. <o:p>

El colom

Els coloms són unes aus d'un simbolisme divers. Quin simbolisme coneixeu aplicats a coloms? Coneixeu altres obres literàries amb coloms pel mig? En aquest relat, quin significat pot tindre aquest colom?

El viatge

El relat s'organitza en tres viatges a Itàlia. El viatge és un element d'evasió de la realitat quotidiana i estable. Expliqueu quina funció té el viatge (o els viatges) en aquest relat.

La família

Consideredu que la família del relat representa l'estabilitat de la família burgesa? Què representa per a aquesta família fer vacances?

El personatge narrador

El punt de vista narratiu és el del pare de família. Tot el que es conta és el que passa pel seu cap. Com és aquest personatge-narrador? Com és el seu comportament? Té alguna significació el seu treball en una empresa d'assegurances? Per quina raó té secrets o guarda silencis amb la família? La història que conta només és al seu cap i no la comparteix amb la dona. Per què?

El personatge trobat a Milà

És realment el mateix personatge trobat a Milà, que l'indigent del segon viatge o el colom de sant Marc? Raoneu la resposta. Què simbolitza aquest personatge? Que representa aquest procés de degradació, deshominització, fins a convertir-se en animal i arribar a morir? Quin és per a vosaltres el tema del conte?

6. Les derrotes

Us faig tres blocs de qüestions, amb tres preguntes cadascun, per tal que pugueu comentar "Les derrotes".

QUÈ ES CONTA?

1. Intenteu donar-li una explicació al títol del conte? Quina relació pot tenir amb el llibre de Teresa *Renúncies (Quando non parli più)*? Intenteu explicar quin és el tema del conte.
2. Quina explicació doneu al fet que l'encontre entre Martí i Teresa es produisca a Itàlia?
3. I, una vegada més, comenteu el final? És el que esperaveu?

COM ES CONTA?

1. Diferencieu els dos punts de vista narratius. On comença i acaba cadascun?
2. Tècnicament, tant Martí com Teresa narren tant els fets del passat com la història present que ocorre a Florència. Expliqueu breument què es conta en cada moment.
3. Penseu que el lector ix guanyant amb el coneixement dels dos punts de vista? Per què?

OBSERVACIONS EXTRALITERÀRIES

1. Us heu emmirallat/enamorat d'algun professor/a? És això normal? És versemblant anar, trenta anys després, a cercar aquella professora que t'havia marcat tant?
2. Amb quin personatge penseu que té Vicent Borràs més consideració literària, amb la professora o amb l'alumne? O un poc de tots dos? I a vosaltres, quin vos arriba més?
3. El conte té una dedicatòria per al professor que ara us escriu. Què us sembla? Per quina raó podria jo haver dit, en l'acte de presentació del llibre a Algemesí, que el regal és "tan dolç com verinós"?

7. Lennon i Anna

El títol del conte i el del llibre coincideixen. Després d'haver llegit el conte (i el conjunt del llibre), quins valors són els valors que s'hi destaquen de John Lennon? I, Anna, què representa aquest personatge? Té a veure amb l'altra Anna?

El conte es basa en una suposada fugida de Lennon per la ciutat de Barcelona, el juliol de 1965. Penseu que l'anècdota pot tenir una base històrica?

Quin valor té ací la fotografia? En quins altres contes apareixen fotografies? Quina significació tenen?

Una nota a peu de pàgina. Vosaltres esteu llegint la primera edició del llibre. L'any passat es va editar una segona edició que, precisament, feia algunes modificacions en aquest mateix relat. Si voleu llegir l'última versió (la bona) podeu trobar-la en el text que trobareu a l'aula virtual (a la carpeta Lennon i Anna). Què us sembla?

8. L'últim mort

Quins llibres o narració de ciència-ficció heu llegit? Us recorda alguna història el plantejament d'aquesta: l'existència dels darrers vius sobre la terra.

Dins la literatura catalana, cal destacar el famós *Mecanoscrit del segon origen* (1974) de [Manuel de Pedrolo](#) o, també, el seu recull *Trajecte final* (1975). Al lector d'aquest conte se li planteja un dubte. Si no hi ha humans, qui és el narrador? Una veu humana?

Si Rèmul i Rom representen tota la humanitat ("El record i el pes de tots els morts de la humanitat"), per què es maten mútuament després de set anys de convivència? No podien haver esperat a una mort "natural"?

Penseu que la "història de la humanitat" és una història de rivalitats, d'odis, de venjances i de violència? Quina relació té aquest conte amb el primer?

¿No us ha recordat l'escena el quadre de Goya ["Riña a garrotazos" \(c. 1820\) del Museu del Prado](#), en el qual es pinta la lluita ritual entre dos joves que es peguen bastonades fins que un dels dos mor? En una línia semblant, els valencians de moltes generacions hem (han) practicat el que es diu "harca" (una paraula d'origen àrab, [busqueu-la al DCVB](#)). Expliqueu el què designa l'expressió "fer harca".

9. Valoració global del llibre

Una vegada acabada la lectura, expliqueu ací la vostra impressió global del llibre *Lennon i Anna*. Podeu explicar les raons per les quals us ha agradat (o

no) aquesta lectura. Podeu destacar alguna narració, algun passatge, algun personatge, que us haja agradat especialment .